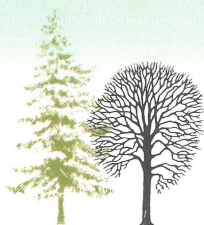

19970702

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO

61001 Ljubljana, Večna pot 2, p.p. 523-X, telefon: 268-963

Avtor(ji): Mag. Dušan JURC in dr. Maja JURC

Naslov: Smrekov osip na Pohorju

Kraj, leto: Ljubljana, 1997

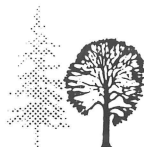

ODC GDK 443.3+174.7 Picea abies (Karst)

Ključne besede: smreka, osip, gliva, Picea abies Karst., Lirula macrospora (R. Hartig) Darker, poškodovanost drevja, Pohorje

---

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 61000 Ljubljana, p.p. 523-X, Slovenija
telefon: 386 61 + 1231343
telefax . 386 61 + 273589

Poročevalska, diagnostična in prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdarstvo BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Slovenj Gradec
Tone Modic, dipl. inž. gozd.
Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec

Ljubljana, 2. 7. 1997

Zadeva: Smrekov osip na Pohorju

Poslali ste nam vzorec smrekove vejice 15 let stare smreke iz gozda Ivana Praznika iz Orlice na Pohorju. Posamezne iglice se sušijo in zanima vas ali je vzrok bolezen ali pa ožig zaradi onesnaženega zraka oziroma drugih škodljivih abiotskih dejavnikov.

Med normalno zelenimi in zdravimi dveletnimi iglicami v vzorcu so posamične rjave in suhe. Na poslanem vzorcu jih je približno 10% suhih. Na večini med njimi so spolna ali naspolna trosišča glive *Lirula macrospora* (R. Hartig) Darker (sinonim je *Lophodermium macrosporum* (R. Hartig) Rehm).

Bolezen se pojavlja na številnih vrstah smreke. Okužuje običajno posamezne iglice na lanskoletnih vejicah 10 - 40 let starih dreves. Iglice odmrejo v enem letu po okužbi in so značilno blede rjave ali blede rumene. V naslednjem letu se razvijejo na njih drobna črna naspolna trosišča, ki vsebujejo številne konidije. Ti so brezbarvni, ovalni trosi veliki $3 \times 2 \mu\text{m}$ in služijo kot spermaciji. Nekaj mesecev kasneje se oblikujejo na istih iglicah spolna trosišča, ki jih imenujemo histeroteciji (podolgovati apoteciji v stromi). Opazimo jih kot podolgovate, 2 - 8 mm dolge črne nabrekline na spodnji strani iglic. V njih so številni aski z askosporami, ki okužujejo nove iglice. Okužene iglice ne odpadejo zaradi nalaganja črnih fenolnih snovi pri bazi iglice, ki preprečujejo oblikovanje ločitvene plasti med iglico in vejico, opazimo pa jih v obliki tanke črne črte pri osnovi iglice.

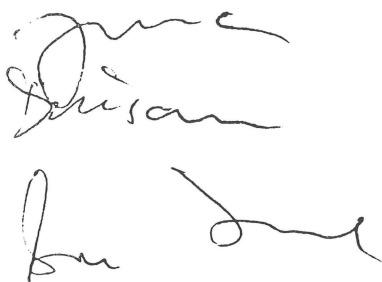
Mnenja o pomenu te glive za smreko se deloma razlikujejo. Imajo jo največkrat za neškodljivo. Vendar pa so opisani primeri, ko je povzročila močne okužbe in prezgodnje odpadanje iglic, ampak le na zelo vlažnih rastiščih. V drugih primerih je

povzročila predvsem odpadanje močno zasenčenih iglic. Doslej niso znane večje škode zaradi te bolezni in tudi niso znani ukrepi, ki bi zmanjševali njen pojav.

Poleg opisane glive lahko povzroči smrekov osip tudi gliva *Lophodermium piceae* (Fuckel) Höhn. Najdemo jo pogosteje kot *L. macrospora* in je najpogostejša na smrekovem mladju. Njena patogenost je očitno še manjša kot je patogenost *L. macrospora*, saj okužuje le iglice odmirajoče zaradi pomanjkanja svetlobe ali na kakršenkoli način poškodovane iglice (npr. zaradi mraza). To glivo že s prostimi očmi na terenu enostavno ločimo od *L. macrospora* po trosiščih, ki niso podolgovata ampak le 0,8 - 1,4 mm dolga.

sestavila:

mag. Dušan Jurc in dr. Maja Jurc

direktor:

prof. dr. Milan Hočevár

